

Dato
30-08-2022

Orienteringsskrivelse til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2023

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder indenrigs- og boligministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger.

I alt 50 kommuner har for 2023 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. Heraf er 18 kommuner tildelt særtilskud efter § 16 for i alt 620,0 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* omtales ordningen med udviklingspartnerskaber.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2023

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner er på i alt 620,0 mio. kr. i 2023. Heraf udgør 250 mio. kr. en ekstraordinær forhøjelse som følge af aftalen om kommunernes økonomi for 2023. Et tilskud på 0,936 mio. kr. er på forhånd tildelt til Aabenraa Kommune vedr. det tyske mindretal.

I særskilt brev af d. 30. juni har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau oplyst om de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske og socioøkonomiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer.

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske og socioøkonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af bl.a. befolkningsfald, mange ældre og andre forhold som landdistriktsgrad eller mange efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår udvikling i befolkningstallet for hhv. 2018-2022, relativt høj landdistriktsgrad i 2022, beskatningsgrundlaget for 2023, vækst i andel i visse aldersgrupper (0-16-årige, 70+-årige) fra 2020-2022, andelen af 80+-årige i 2022 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2020 og høj andel ikke-vestlige efterkommere i 2022, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Demografiske og socioøkonomiske udfordringer

Kriterier	År
Befolkningsudvikling	2018-2022
Landdistriktsgrad	2022
Beskatningsgrundlag	2023
Andel 70+ årige	2020-2022
Andel 0-16 årige	2020-2022
Andel af 80+ årige	2022
Beskæftigelsessituation	2020
Ikke-vestlige efterkommere	2022

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2022, udvikling i beskatningsgrundlag 2022-2023 samt niveau i 2023 med to tærskelværdier, den driftsmæssige balance i 2022 ifølge budgettet, ledigheden i 2021, stigning og niveau for udgifter til børn og unge med særlige behov i 2019-2021 samt højt niveau i 2021, høje udgifter til dyre enkeltsager på det specialiserede socialområde som indikeret med udbetaling fra den centrale refusionsordning i 2019-2021 samt faldende skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2019-2021 og lavt niveau, *jf. tabel 2*.

Tabel 2

Aktuelle økonomiske udfordringer

Kriterier	År
Likviditet	2022
Udvikling i beskatningsgrundlag	2022-2023
Beskatningsgrundlag pr. indbygger (tærskelværdi I)	2023
Driftsbalance	2022
Beskatningsgrundlag pr. indbygger (tærskelværdi II)	2023
Ledighed	2021
Anlægsudgifter (Ændring)	2019-2021
Anlægsudgifter (Gennemsnit)	2019-2021
Statsrefusion til særligt dyre enkeltsager	2019-2021
Udgifter til børn og unge (tærskelværdi)	2021
Udgifter til børn og unge (stigning)	2019-2021

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Nogle kommuner har økonomiske udfordringer, som kan være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag og høj langfristet gæld, som antages at være medvirkende til højt beskatningsniveau.

Som underliggende kriterier indgår et lavt beskatningsgrundlag i 2023 og et højt beskatningsniveau i 2023, høj langfristet gæld ultimo 2021, høje overførselsudgifter og udgifter til førtidspension i 2021, høje udgifter vedr. børn og unge med særlige behov i 2021, samt høje gennemsnitlige udgifter til voksenhandicap i 2019-2021, *jf. tabel 3.*

Tabel 3

Vedvarende økonomiske udfordringer	
Kriterier	År
Beskatningsgrundlag	2023
Beskatningsniveau	2023
Langfristet gæld	2021
Overførselsudgifter	2021
Førtidspension	2021
Udgifter til børn og unge	2021
Voksenhandicap	2019-2021

4. Hensyn i øvrigt

Udover kommunernes opfyldelse af et eller flere af de tre hovedkriterier inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse samt en række øvrige forhold og økonomiske nøletal ved fordelingen af særtilskud efter § 16.

Bl.a. kan i fastsættelsen af særtilskudsbeløb også inddrages udviklingen i øvrige tilskud. I denne særtilskudsrunde er tilskudsbeløbene samtidig særligt påvirkede af den ekstraordinære forhøjelse af særtilskudspuljen på 250 mio. kr. i 2023.

5. Udviklingspartnerskaber

Morsø Kommune inviteres til en dialog om et muligt udviklingspartnerskab med virkning fra 2023. Her er bl.a. taget i betragtning, at kommunen har opfyldt relativt mange kriterier for særtilskud som særligt vanskeligt stillet over de seneste år.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de tre kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår bl.a. opfyldelsen af kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.